

۷ فروردین ۱۴۰۳

برنامه شتاب‌دهی تحول علوم انسانی

تحول در علوم انسانی رایج یکی از ضروریات نظام اسلامی است که بیش از یک دهه مورد تأکید و مطالبه مقام معظم رهبری قرار گرفته، روندی که بسیار طول کشیده و هنوز به نقطه قابل قبولی نرسیده است. این برنامه به منظور تسریع و شتاب دادن به این حرکت ضروری تدوین شده و اجرا می‌گردد.

مطالبات مقام معظم رهبری

۱. «ما بایستی در علوم انسانی اجتهاد کنیم؛ نباید مقلد باشیم ... حرف من این است که در باب علوم انسانی کار عمیق انجام بگیرد و صاحبان فکر و اندیشه در این زمینه‌ها کار کنند ... مبانی علوم انسانی در غرب از تفکرات مادی سرچشمه می‌گیرد. هر کس که تاریخ رنسانس را خوانده باشد، دانسته باشد، آدمهایش را شناخته باشد، این را کاملاً تشخیص می‌دهد» (۱۳۹۰/۵/۱۹)
۲. «همه‌ی دانشها، همه‌ی تحرکات برتر در یک جامعه، مثل یک کالبد است که روح آن، علوم انسانی است. علوم انسانی جهت می‌دهد، مشخص می‌کند که ما کدام طرف داریم می‌رویم، دانش ما دنبال چیست. وقتی علوم انسانی منحرف شد و بر پایه‌های غلط و جهان‌بینی‌های غلط استوار شد، نتیجه این میشود که همه‌ی تحرکات جامعه به سمت یک گرایش انحرافی پیش میرود.» (۱۳۹۰/۷/۱۳)
۳. «علوم انسانی هوای تنفسی مجموعه‌های نخبه کشور است که هدایت جامعه را بر عهده دارند بنابراین آلوده یا پاک بودن این هوای تنفسی بسیار تعیین کننده است ... اصلاح در علوم انسانی و تحول در سینما و تلویزیون بدون اصلاح پایه‌های معرفتی علوم انسانی غربی امکانپذیر نیست و اصلاح این پایه‌ها نیز در گرو ارتباط مؤثر با حوزه‌های علمیه و علمای دین است.» (۱۳۹۱/۱۲/۱)
۴. «به نظر بنده اساسی‌ترین کار هم این است که مبنای علمی و فلسفی تحول علوم انسانی باید تدوین بشود؛ این کار اساسی و کار اولی است که بایستی انجام بگیرد.» (۱۳۹۲/۹/۱۹)
۵. «مبنای علوم انسانی غربی، مبنای غیرالهی است، مبنای مادی است، مبنای غیر توحیدی است؛ این با مبانی اسلامی سازگار نیست، با مبانی دینی سازگار نیست. علوم انسانی آن‌وقتی صحیح و مفید و تربیت‌کننده‌ی صحیح انسان خواهد بود و به فرد و جامعه نفع خواهد رساند که براساس تفکر الهی و جهان‌بینی الهی باشد؛ این امروز در دانشهای علوم انسانی در وضع کنونی وجود ندارد؛ روی این بایستی کار کرد، فکر کرد. البته این کار، کار شتاب‌آلودی نیست - کار بلندمدتی است.» (۱۳۹۳/۴/۱۱)
۶. «تحول در علوم انسانی که به دلایل بسیار یک امر لازم و ضروری است، نیاز دارد به جوششی از درون و حمایتی از بیرون. خوشبختانه جوشش از درون امروز هست ... حمایت

از بیرون هم باید وجود داشته باشد.» (۱۳۹۴/۴/۱۳)

۷. «هم فقه ما، هم جامعه‌شناسی ما، هم علوم انسانی ما، هم سیاست ما، هم روشهای گوناگون ما باید روزبه‌روز بهتر بشود، منتها به دست آدمهای خبره، به دست آدمهای وارد، به دست انسانهای اهل تعمق و کسانی که اهلیت ایجاد راه‌های نو را دارند؛ نیمه‌سوادها و آدمهای ناوارد و مدعی نمیتوانند کاری انجام بدهند» (۱۳۹۵/۳/۱۴)

۸. «ما حالا می‌خواهیم وارد بشویم و این مسائل را از آن ریشه‌ی به اصطلاح غیر دینی یا بعضاً ضدّ دینی آن جدا کنیم و به یک منشأ قرآنی و یک منشأ دینی و وحیانی متصل کنیم. خب این خیلی مهم است؛ این یک تسلط اساسی بر کارهای دیگران لازم دارد؛ ما باید بدانیم که دیگران در این زمینه‌ها چه کرده‌اند.» (۱۳۹۶/۳/۱)

۹. «چرا در زمینه‌ی علوم انسانی وقتی گفته میشود که بنشینیم فکر کنیم و علوم انسانی اسلامی را پیدا کنیم، یک عده‌ای فوراً برمی‌آشوبند که «آقا! علم است؟ علم است؟ در علوم تجربی که علم بودنش و نتایجش قابل آزمایش در آزمایشگاه است، این همه غلط بودن یافته‌های علمی روزبه‌روز دارد اثبات میشود، آن وقت شما در علوم انسانی توقع دارید [غلط نباشد]؟ در اقتصاد چقدر حرفهای متعارض و متضاد وجود دارد! در مدیریت، در مسائل گوناگون علوم انسانی، در فلسفه، این همه حرفهای متعارض وجود دارد؛ کدام علم؟ علم آن چیزی است که شما به آن دست پیدا کنید، بتوانید بفهمید آن را، از درون ذهن فعال شما تراوش بکند. باید دنبال این باشیم که ما تولید علم بکنیم؛ تا کی مصرف کنیم علم این‌و آن را؟» (۱۳۹۷/۳/۲۰)

سرفصل‌های مطالبات رهبری

۱. اهمیت علوم انسانی

۱/۱. علوم انسانی جهت‌دهنده به همه دانش‌ها و تحرکات جامعه

۱/۲. علوم انسانی مانند هوای تنفسی مجموعه‌های نخبه‌های هادی جامعه

۱/۳. خسارت انقلاب اسلامی در صورت عدم تحول در علوم انسانی

۲. تدوین مبانی علمی و فلسفی

۲/۱. ضرورت تدوین مبانی علمی و فلسفی تحول علوم انسانی به عنوان اولین گام

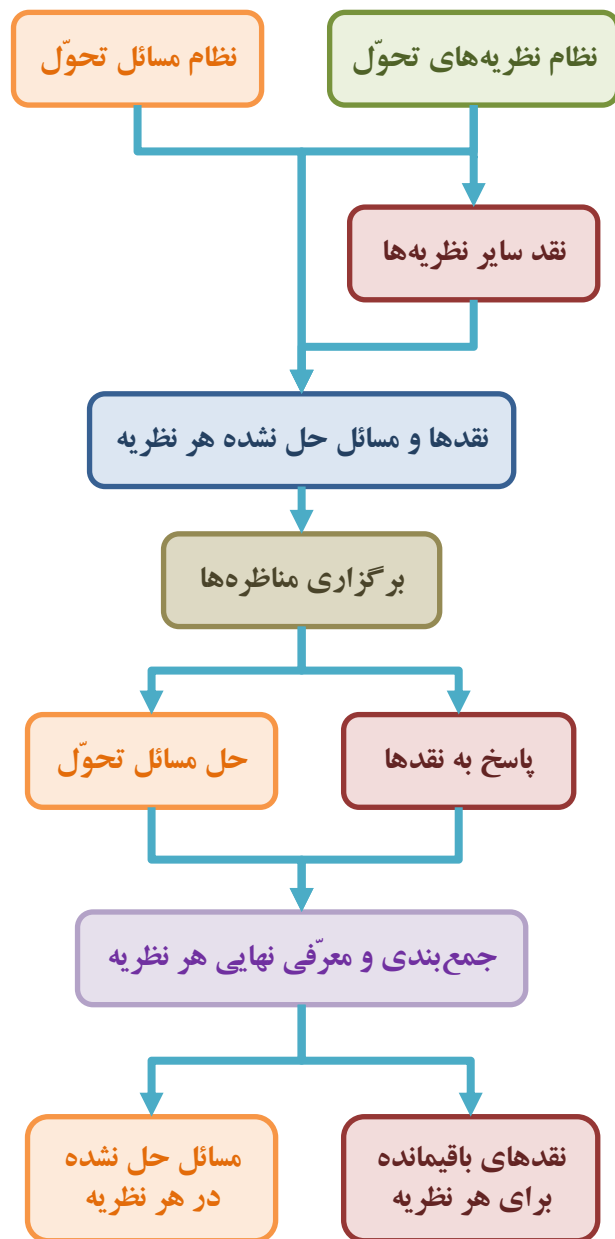
۲/۲. سرچشمه گرفتن مبانی علوم انسانی در غرب از تفکر مادی

۳. توسط نخبگان

۳/۱. انجام کار عمیق در باب علوم انسانی توسط صاحبان فکر و اندیشه

۳/۲. تحول علوم انسانی به دست انسان‌های اهل تعمق و باسواد

۴. در ارتباط با علمای حوزه

۴/۱. اصلاح علوم انسانی در گرو ارتباط مؤثر با حوزه‌های علمیه و علمای دین

۵. برنامه‌ریزی بلندمدت

۵/۱. کار بلندمدت برای تولید علوم انسانی بر اساس تفکر و جهان‌بینی الهی

۶. استفاده از تجربیات نخبگان کشورهای دیگر

۶/۱. تسلط اساسی بر کارهای دیگران برای متصل کردن علوم انسانی به منشأ دینی

۷. اجرای مصوبات شورای تحوّل

۷/۱. عملیاتی شدن مصوبات شورای تحوّل در علوم انسانی

برنامه عملیاتی

برای شتابدهی تحوّل علوم انسانی و دستیابی به مبانی علوم انسانی اسلامی بر اساس مطالبات فوق، فعالیت‌های ذیل طراحی شده است.

برنامه عملیاتی ۱: جمع‌آوری نظریه‌ها

شناسایی گسترده

۱. جستجوی کتب، مقالات و یادداشت‌های منتشره به زبان فارسی در موضوع تحوّل در علوم انسانی

← محصول: فهرست صاحب‌نظران در روند تحوّل علوم انسانی

استخراج نظریه

۲. بررسی آرا و نظریات و نگارش خلاصه نظریه برای هر صاحب‌نظر

← محصول: فهرست صاحب‌نظران همراه با خلاصه نظریه در موضوع تحوّل علوم انسانی

دسته‌بندی نظریات

۳. طبقه‌بندی نظریات فارغ از جایگاه و موقعیت اجتماعی صاحب نظریه، بر اساس مشابهت در مبانی و روش‌ها

← محصول: فهرست طبقه‌بندی شده از نظریات ناظر به تحول در پیکره علوم انسانی

برنامه عملیاتی ۲: تعارض نظریه‌ها

۴. بررسی مقایسه‌ای نظریه‌ها و یافتن تعارضات میان آن‌ها

← محصول: فهرست نقدهای هر نظریه از زاویه نظریات دیگر

برنامه عملیاتی ۳: جمع‌آوری مسائل

۵. مسأله‌شناسی تحول در علوم انسانی و طبقه‌بندی آن‌ها برای دستیابی به نظامی از مسائل تحول

← محصول: فهرست طبقه‌بندی شده از مسائل پیش رو در باب تحول علوم انسانی

برنامه عملیاتی ۴: نقد نظریه‌ها

۶. تطبیق نظام مسائل تحول با مفاد هر نظریه تحولی

۷. اضافه کردن نقدهای هر نظریه از زاویه نظریه‌های دیگر

۸. تبیین تعلق هر نظریه به یکی از پنج گام تمدنی؛ انقلاب اسلامی، نظام اسلامی، دولت اسلامی، کشور اسلامی، تمدن اسلامی

← محصول: فهرستی از مسائل پاسخ داده نشده در هر نظریه، همراه با نقدهای آن از زاویه نظریه‌های دیگر

برنامه عملیاتی ۵: تشکیل کرسی‌های انصاف

۹. انتخاب دو به دوی نظریه‌ها برای مقابله با هم

۹/۱. ارسال نقد هر نظریه برای صاحب آن؛ مسائل پاسخ داده نشده و نقدهای آن از زاویه سایر نظریه‌ها

۱۰. برگزاری جلسات دو نفره گفتگوی علمی در فضایی منصفانه

← محصول: خلاصه گفتگوها، مشتمل بر: پاسخ به مسائل، پاسخ به نقدها، نقد سایر نظریه‌ها

برنامه عملیاتی ۶: تنظیم دستاورد کرسی‌ها

جمع‌بندی خلاصه‌ها

۱۱. بررسی خلاصه و تعیین مسائل و نقدهای پاسخ داده شده

← محصول: خلاصه نظریات همراه با پاسخ‌های جدیدی که به مسائل و نقدها داده شده است

نشر دستاوردها

۱۲. انتشار گزارش برگزاری کرسی‌ها

۱۲/۱. قرارگیری نظام مسائل تحوّل در علوم انسانی در ابتدای گزارش

۱۲/۲. قرارگیری نظام نظریه‌ها و طبقه‌بندی آن‌ها نسبت به هم

۱۲/۳. معرفی صاحب هر نظریه

۱۲/۴. تبیین نظریه تحوّل

۱۲/۵. فهرست مسائل پاسخ داده شده توسط این نظریه

۱۲/۶. فهرست نقدها و پاسخ آن‌ها نسبت به این نظریه

۱۲/۷. فهرست نقدهای این نظریه نسبت به سایر نظریه‌ها

۱۲/۸. فهرست مسائل باقی‌مانده و پاسخ داده نشده

۱۲/۹. فهرست نقدهای پاسخ داده نشده

← محصول: گزارش کامل از نظام مسائل، نظام نظریه‌ها و نقدها

اهداف حاصله از اجرای برنامه

۱. دستیابی به نظام مسائل تحوّل
۲. دستیابی به نظام طبقه‌بندی شده از نظریه‌های موجود در تحوّل
۳. مشخص شدن مسائل حل نشده و بدون پاسخ
۴. مشخص شدن نقدهای هر نظریه که پاسخ داده نشده
۵. کاهش اشکالات نظریه‌های علمی به دلیل تضارب آرا
۶. شتاب یافتن تحوّل در علوم انسانی
 - ۶/۱. به دلیل مشخص شدن مسائل حل نشده
 - ۶/۲. به دلیل مشخص شدن نقدهای هر نظریه
 - ۶/۳. پدید آمدن عزم ملی برای حل مسائل و پاسخ به نقدها

مدّت اجرای برنامه

ده ماه

نهاد مجری برنامه

...

نمودار زمان‌بندی اجرا

ردیف	عنوان برنامه	ماه اول	ماه دوم	ماه سوم	ماه چهارم	ماه پنجم	ماه ششم	ماه هفتم	ماه هشتم	ماه نهم	ماه دهم
۱	جمع‌آوری نظریه‌ها	■	■	■	■						
۲	شناسایی تعارض نظریه‌ها		■	■	■	■					
۳	جمع‌آوری مسائل تحوّل			■	■	■	■				
۴	نقد نظریه‌ها				■	■	■	■	■	■	■
۵	برگزاری کرسی‌ها					■	■	■	■	■	■
۶	تنظیم دستاورد کرسی‌ها							■	■	■	■

برآورد هزینه‌های اجرای برنامه

ردیف	عنوان فعالیت	مدت (هفته)	شرح هزینه	هزینه فعالیت (میلیون ریال)
۱	جمع‌آوری نظریه‌ها	۴	۱۳۵۰ نفرساعت پیمایش (ارشد < پنج نفر) + ۵۴۰ نفرساعت نظارت (دکتر < دو نفر)	۲,۴۳۰
۲	شناسایی تعارض نظریه‌ها	۴	۱۳۵۰ نفرساعت پیمایش (ارشد < پنج نفر) + ۵۴۰ نفرساعت نظارت (دکتر < دو نفر)	۲,۴۳۰
۳	جمع‌آوری مسائل تحوّل	۴	۱۳۵۰ نفرساعت پیمایش (ارشد < پنج نفر) + ۵۴۰ نفرساعت نظارت (دکتر < دو نفر)	۲,۴۳۰
۴	نقد نظریه‌ها	۴	۱۳۵۰ نفرساعت پیمایش (ارشد < پنج نفر) + ۵۴۰ نفرساعت نظارت (دکتر < دو نفر)	۲,۴۳۰
۵	برگزاری کرسی‌ها	۱۶	۱۵۳۶ نفرساعت بررسی نقدها (دکتر < دو نفر) + ۳۸۴ نفرساعت نگارش (کارشناس < دو نفر)	۳,۴۵۶
۶	تنظیم دستاورد کرسی‌ها	۸	۷۳۰ نفرساعت پیمایش (ارشد < دو نفر) + ۳۶۴ نفرساعت نظارت (دکتر < یک نفر)	۱,۴۵۸
۱۸	هزینه تجهیزات صوتی و سخت‌افزار مورد نیاز	۴۰	رکورد + رایانه + هاب + کابل‌ها و اتصالات مورد نیاز	۱۰,۰۰۰
۱۹	پرسنل اداری و همکاران دائمی	۴۰	نیروی خدماتی + مدیر پروژه + ناظر پروژه + پیک + تایپیست + سایر نیروهای مورد نیاز	۱۱,۰۰۰
۲۰	هزینه‌های جاری	۴۰	پذیرایی + ایاب و ذهاب + پرینت + کپی + کاغذ، لوازم التحریر و سایر لوازم مصرفی	۱۵,۰۰۰
۲۱	هزینه اجاره مکان + مبلمان و لوازم اداری	۴۰	استفاده از امکانات ...	۰
جمع کل هزینه‌ها: پنجاه میلیارد و ششصد و سی و چهار میلیون ریال				۵۰,۶۳۴

مبنای محاسبات مالی

۱. دستمزد ساعتی کارشناس نیم میلیون ریال، کارشناس ارشد یک میلیون ریال و دکتر دو میلیون ریال محاسبه شده است.
۲. کار تمام وقت روزی ۸ ساعت و در هر هفته ۶ روز محاسبه می‌شود.
۳. تحصیلات و تخصص نیروهای انسانی باید متناسب با مأموریت محوّل باشد.
۴. هزینه مکان و لوازم ضروری اداری، مانند: میز و صندلی، به دلیل استفاده از امکانات مؤسسه صفر در نظر گرفته شده است.
۵. تجهیزات خریداری شده برای پروژه پس از پایان مدت فعالیت، تحویل معاونت فناوری اطلاعات مؤسسه خواهد شد، تا حسب نیاز مورد استفاده قرار گیرد.

